

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 117

I Legislatura

Any 1982 (segon període)

Presidència del Molt Honorable Sr. Heribert Barrera

Sessió Plenària núm. 58

tinguda dimarts
14 de desembre de 1982

SUMARI

La sessió s'obre a tres quarts i nou minuts de set del vespre. El M. H. Sr. President fa avinent que el propassat dia 6 de desembre s'escaigué el cinquantenari de la constitució del Parlament de Catalunya, la commemoració del qual és el motiu d'aquesta sessió plenària (p. 3116), i, després de saludar les autoritats presents, fa una allocució sobre la Institució esmentada (p. 3117).

Intervé el M. H. Sr. President de la Generalitat (p. 3117).

Prenen la paraula els Diputats I. Srs. Cañellas, pel G. p. de Centristes (p. 3118); Torres, pel G. p. d'Esquerra Republicana (p. 3120); Ribó, pel G. p. del PSUC (p. 3121); Reventós, pel G. Socialista (p. 3122), i Ainaud, pel G. p. de Convergència i Unió (p. 3123).

Finalment, el Diputat I. Sr. Andreu i Abelló intervé per llegir una proposta de declaració del Parlament (p. 3125).

El M. H. Sr. President demana a les I. Sres. Diputades i als I. Srs. Diputats si estan d'acord amb la proposta de declaració llegida suara (p. 3125).

El Diputat no adscrit I. Sr. Besa intervé per demanar que l'aprovació de la dita proposta no sigui per assentiment ans per votació (p. 3125), a la qual cosa accedeix el M. H. Sr. President (p. 3125).

Es posa a votació la proposta esmentada, la qual s'aprova per unanimitat dels presents (p. 3125).

La sessió s'aixeca a un quart i cinc minuts de nou del vespre

SESSIÓ PLENÀRIA Núm. 58

La sessió s'obre a tres quarts i nou minuts de set del vespre. Presideix el M. H. Sr. President, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per la Lletrada Sra. Folchi.

Al banc del Govern seu el M. H. Sr. President de la Generalitat acompanyat de tots els membres del Consell Executiu.

Ordre del dia

Punt únic: Commemoració del cinquantenari de la constitució del Parlament de Catalunya.

(La sessió s'obre a tres quarts i nou minuts de set del vespre.)

El Sr. PRESIDENT : Comença la sessió.

Senyores Diputades, senyors Diputats, el dia 6 de desembre de 1932, és a dir, fa molt pocs dies, va fer mig segle, que es va constituir provisionalment, en aquest mateix saló de sessions, el primer Parlament de la Catalunya autònoma.

La seva constitució definitiva va tenir lloc una setmana més tard, el dia 13, i, en aquella data, el Parlament elegí, per a ocupar-ne la Presidència, Lluís Companys i Jover, el qual havia d'esdevenir President de la Generalitat un any després, i, pel fet de ser-ho, havia d'ésser afusellat pel franquisme el dia 15 d'octubre de 1940.

En fi, avui fa exactament cinquanta anys, el 14 de desembre, el Parlament, d'acord amb les normes establertes en l'Estatut, elegí, com a President de la Generalitat, Francesc Macià i Llussà, l'home insigne que l'havia restaurat l'abril del 1931 i que, des d'aleshores, n'havia exercit la Presidència.

Aquests primers dies de desembre són abundosos, també, en altres dates assenyalades; avui, precisament, s'escau el quart aniversari de l'entrada en vigor de la llei fonamental de l'Estat —la Constitució—, i, el dia 10, se celebrà a tot el món l'aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, que el nostre Parlament va decidir fa uns mesos que ens calia, cada any, rememorar.

Segurament, convenia esmentar també aquestes dates, però, evidentment, són els tres aniversaris que he recordat abans els que són objecte avui de la nostra commemoració. Aquests tres aniversaris, relatius al primer Parlament de la Generalitat restaurada, mereixien record per ells mateixos i justificaven de sobres que, tractant-se no d'un aniversari qualsevol, sinó del cinquantenari, ens trobéssim avui aquí, solemnement reunits.

Però, per a nosaltres, Diputats del Parlament actual, no es

tracta solament d'unes dates memorables de la nostra història recent, sinó de quelcom encara molt més important, i voldria explicar per què.

És cert que l'autonomia que té avui Catalunya amb la Monarquia constitucional no és pas idèntica a la que vam assolir sota la Segona República, i que no ho és, tampoc, des de cap punt de vista, la continuació jurídica.

És cert, també, que en aquests cinquanta anys, tant en el nostre país com el món, s'han produït canvis molt profunds, i que, per tant, res no és com era aleshores, i segurament no ho tornarà a ser mai més, però per als qui no vam acceptar en cap moment com a legal i legítima la dictadura franquista, ni vam renunciar mai a lluitar per a abolir-la, aquell Parlament elegit l'any 1932 va mantenir-se sempre present, encara que fos amb una realitat d'espectre, i no va desaparèixer del tot fins que Catalunya elegí el seu successor, el que formem nosaltres, pel març del 1980.

Des d'aquell Parlament del 1932 fins al Parlament actual, podem dir, doncs, que, en certa manera, no hi hagut mai solució de continuïtat, i, per això, avui commemorem el cinquantenari de la seva constitució, no com un fet històric ja llunyà, sinó com un antecedent pròxim —sentimentalment molt pròxim— de la nostra institució parlamentària actual.

Però hi ha més, encara : la significació d'aquest antecedent, creiem nosaltres que va més enllà de l'àmbit català, perquè l'autonomia catalana que va establir l'Estatut del 1932, i de la qual aquell Parlament, constituït fa cinquanta anys, era el símbol més alt, és també l'antecedent claríssim de l'Estat de les Autonomies instaurat per la Constitució actual. És perquè n'estem tots convençuts, i perquè creiem que és bo que tothom prengui consciència d'aquest fet, que hem pregat d'assistir a aquesta sessió commemorativa —fent així costat al nostre Parlament, al President de la Generalitat i al nostre Govern—, no solament totes les autoritats civils i militars de Catalunya, sinó també les més altes representacions de totes les institucions parlamentàries d'Espanya, és a dir, del Congrés dels Diputats, del Senat i de les assemblees legislatives de les Comunitats Autònomes ja constituïdes.

I és així com, acceptant la nostra invitació, són aquest vespre amb nosaltres, a més de les primeres autoritats catalanes, encapçalades per l'Excel·lentíssim senyor Delegat del Govern, l'Excel·lentíssim senyor Capità General i l'Excel·lentíssim senyor Alcalde de Barcelona, els Excel·lentíssims senyors José Federico de Carvajal, President del Senat; senyor Leopoldo Torres, Vice-president del Congrés; senyor Juan José Pujana Arza, President del Parlament Basc; senyor Antonio Rosón Pérez, President del Parlament de Galícia; senyor Antonio Ojeda Escobar, President del Parlament d'Andalusia; senyor Víctor Manuel Arbeloa Amuru, President del Parlament Foral de Navarra; senyor Agustín Antuña Alonso, President del Parlament d'Astúries; senyor Isaac Aja Muela, President de l'Assemblea Regional de Cantàbria; senyor Antonio García Miralles, President de l'Assemblea Provisional de la Comunitat Autònoma Valenciana; senyor Carlos Collado Mena, President de l'Assemblea Regional de Múrcia, i senyor Domingo Álvarez Ruíz de Viñaspre, President de l'Assemblea de la Comunitat Autònoma de la Rioja.

(Pausa. Llargs aplaudiments.)

Excelentísimos señores : Los aplausos de la Cámara les han demostrado, mucho mejor que podrían hacerlo mis palabras, nuestro afecto y nuestro profundo agradecimiento por el alto honor de su presencia. En nombre de este Parlamento, les dirijo nuestra más cordial bienvenida. Permítanme añadir algo más : el Presidente Macià, el primer Presidente de la Generalitat restaurada, en el breve discurso que pronunció en la sesión constitutiva del Parlamento elegido el año 1932, dirigió desde aquí un saludo a los ciudadanos de los demás pueblos del Estado, diciendo —traduzco sus palabras— : «Sentimos más que nunca un verdadero gozo en saludarles con toda la efusión de nuestra alma, porque nosotros nos hemos opuesto a los opresores, pero nunca a los pueblos.»

Excelentísimos señores, a través de ustedes, renuevo modestamente este saludo a los pueblos que ustedes representan.

Senyores i senyors Diputats, les nostres antigues Corts, que des del segle XIII al segle XVIII havien mantingut la seva continuïtat, malgrat els avatars dinàstics i els vendavals de la història, van ressucitar —metamorfosades, naturalment— l'any 1932. La Constitució del Parlament de Catalunya, fa cinquanta anys, fou la prova més esclatant del fet que la nació catalana no havia mort. Un altre cop, i amb mitjans més poderosos que mai, durant llargs anys de tenebres, s'intentà destruir-la. La nostra presència aquí, en aquesta sala, en el dia d'avui, és també la demostració esclatant que, per ara, roman encara viva. I, si això és així, si això ha estat possible, crec que ho podem, no pas d'una manera exclusiva, però sí d'una manera rellevant, als homes que formaren aquell Parlament, del qual avui commemorem el cinquantenari.

El President Macià, en saludar-los en llur primera reunió, els va poder dir : «Renascut l'esperit immortal de la nostra raça prenc possessió victoriosa d'aquesta fortalesa per celebrar-hi de nou corts nostres, que hi dictaran lleis nostres, en llengua nostra». Els homes d'aquell Parlament compliren la històrica missió que el President Macià els assignava. Visqueren temps difícils, etapes de les més doloroses que ha sofert el nostre poble, però en un període de treball que, no pas per culpa seva, fou curtíssim, amb prou feines dos anys, realitzaren una obra legislativa i animaren una obra de govern de les quals podem encara enorgullir-nos, una obra de la qual ens poden servir, la qual ens han de servir d'exemple.

Jo no voldria acabar, doncs, sense retre homenatge a tots els Diputats d'aquella Cambra, tant els qui ens van deixar i com els qui en llur gloriosa vellesa han pogut celebrar també aquest aniversari. Alguns d'ells són avui presents a la sala. Als nostres propis escons, per privilegi únic, del qual una vegada més em complac a felicitar-lo, el nostre Il·lustre col·lega Josep Andreu i Abelló; a la tribuna, els senyors Xavier Casademont, Joan Casanellas, Josep Folch, Miquel Guinart, Gonçal Ibars i Francesc Viadiu. *(Llargs aplaudiments.)*

Aquests aplaudiments, em penso que els hem adreçat tots, també, als qui no han pogut ésser amb nosaltres : per raons d'absència, uns pocs; perquè malauradament ja van deixar aquest món, els més. En la impossibilitat d'anomenar-los tots, voldria tanmateix recordar els qui, havent presidit el Parlament o la Generalitat, o ambdues coses, podem considerar que legítimament els representen. Ja he esmentat abans els

Presidents Macià i Companys. Em resta, doncs, afegir a la llista els noms dels Presidents Josep Irla i Josep Tarradellas, el de Joan Casanovas, que succeí en la presidència del Parlament Lluís Companys, el d'Antoni Rovira i Virgili, que presidí el Parlament a l'exili i, finalment, el de Francesc Farreras i Duran, que, des de Mèxic, mantingué viva la flama de la Institució, fins que en fou assegurat el relleu.

Senyores i senyors Diputats, el Molt Honorable senyor President de la Generalitat, i, per acord de la Junta de Portaveus, exclusivament els representants dels Grups parlamentaris prosseguiran amb les seves intervencions la commemoració que jo he tingut l'honor d'iniciar. Al final de la sessió, una proposta de declaració, que serà llegida pel Diputat senyor Josep Andreu, serà sotmesa a l'aprovació de la Cambra.

Jo voldria acabar les meves paraules fent vots perquè aquest Parlament que nosaltres constituïm continuï essent digne —com jo crec que ho ha estat fins ara— d'aquell que, per primera vegada, fa cinquanta anys va reunir-se en aquest hemicicle, i que, com ell, treballi amb encert i eficàcia pel manteniment de la democràcia, per la llibertat i la justícia, pel benestar de tots els ciutadans de Catalunya, per la concòrdia i la solidaritat entre tots els pobles d'Espanya, i per l'honor de la nació catalana.

(Llargs aplaudiments.)

Té la paraula el Molt Honorable senyor President de la Generalitat.

El Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT : Molt Honorable senyor President, senyores i senyors Diputats, com a President de la Generalitat i com a cap de l'Executiu —i subratllo, en aquest cas, aquest concepte de cap de l'Executiu— em considero especialment ben situat per dir que, en molt bona part, el nostre grau d'autonomia política dependrà del paper que arribem a ser capaços de fer jugar al Parlament. La diferència entre una possible autonomia administrativa, entre quelcom que sigui només una descentralització —i, de vegades, pensem que aquest perill podria existir—, la diferència, dic, entre una possible autonomia només administrativa i una autonomia amb autèntic contingut polític, depèn del fet que aconseguim de fer del Parlament un organisme realment viu i realment capaç de fer lleis polítiques i no només tècniques, no només sectorials, i un organisme capaç d'incidir en els temes que són realment de l'interès del país i, en un ordre més personal, de l'interès dels homes i les dones de casa nostra.

Aquest és el repte que tenim, i no podem ocultar que passem un moment de preocupació en aquest sentit, un moment d'inseguretat sobre el que el Parlament pot fer o no pot fer, i no em refereixo a si pot fer o no pot fer determinades lleis, ho repeteixo, molt sectorials, sinó les de fort contingut polític. Però, precisament perquè és el punt on es juga bona part del caràcter polític que reclamem per a la nostra autonomia, ens hem de comprometre, en aquesta solemne celebració d'avui, a defensar enèrgicament els drets, les competències, les prerrogatives del nostre Parlament. I ho hem de fer, d'una banda, lluitant per una interpretació no restrictiva de la Constitució i de l'Estatut, i negociant amb aquest tarannà, que ha de ser el nostre, de voluntat, sempre, d'entesa, de pacte, de col·laboració, amb el Govern central i amb les Corts, sempre que calgui, a favor del nostre Parlament.

També es defensa el nostre Parlament fent que sigui conegut i que sigui estimat per la nostra gent, pel nostre poble; fent que no el vegin lluny, que no el vegin distant, que no el vegin poc operatiu, que no el vegin perdut en coses abstractes o de poca incidència ciutadana, fent que tingui escalf, donant-li escalf. També es defensa donant-li to i donant-li nivell —i això és feina de tots nosaltres, de tots els Diputats i Diputades—, donant-li to i donant-li nivell, donant-li la categoria que es mereix, no només pels textos legals que l'emparen, sinó per la llarga tradició que recull, per la llarga tradició nacional que recull, per la molt molt llarga història, per tot el que ha anat acumulant a través dels segles i perquè, d'altra banda, avui, és l'òrgan que representa d'una manera més entranyable, d'una manera més directa, d'una manera més humana, amb més escalf humà, més que cap altre, el poble de Catalunya.

I, finalment, l'hem de defensar, aquest nostre Parlament, l'hem de defensar creient en ell, creient en les seves possibilitats actuals i en les seves possibilitats futures; creient-hi més enllà de les contingències, perquè, més enllà de les contingències, les institucions valen pel seu contingut intrínsec, i el del Parlament —el contingut intrínsec del nostre Parlament— és molt noble i és summament important. Ho és —ho repetixo— per la seva tradició, per la seva representativitat, i perquè ha de ser garantia, més que cap altra cosa, de la nostra autonomia política.

Repetiré el que molts cops vostès m'han sentit a dir des d'aquesta mateixa tribuna : necessitem anys d'autonomia, i anys de Parlament. Les coses no es fan en quatre dies, necessitem anys d'autonomia i anys de Parlament per a reconstruir Catalunya com a societat i com a entitat nacional. Les impaciències primerenques indiquen poca maduresa, indiquen poca convicció.

Ho hem dit molts cops : si haguéssim sabut o haguéssim pogut conservar aquell Parlament la fundació del qual —avui fa cinquanta anys— celebrem, amb totes les seves limitacions, quin altre país no tindríem?, i quin altre país no seria també, tot ell, tot Espanya? Perquè, de fet, aquella conservació hauria estat el senyal que el camí de la democràcia i el camí de la modernització, el camí de la convivència s'havia imposat, ja en els anys trenta, definitivament, a casa nostra.

Vull expressar-los, doncs, senyores i senyors Diputats, senyor President, la meva convicció, més enllà de qualsevol fet circumstancial, més enllà de qualsevol judici polític més positiu o menys positiu, absolutament conjuntural. Els vull expressar la meva convicció que consolidarem l'autonomia, que consolidarem la nostra realitat com a poble, i que farem de Catalunya una societat més humana. I la meva convicció, també, que, tot això, ho farem tenint, com a peça clau de tot aquest procés, el nostre Parlament.

Excelentísimo señor Presidente del Senado, Excelentísimos señores Presidentes de los Parlamentos de las Comunidades Autónomas, Excelentísimas autoridades todas, me dirijo de una forma muy especial a aquéllos de entre ustedes que asisten a este acto procedentes de tierras no catalanas, de fuera de Cataluña, para agradecerles su presencia. Para agradecerles su presencia, en primer lugar, porque con ella ustedes contribuyen y nos ayudan a que nosotros contribuyamos a realizar un acto de colaboración entre todos los pueblos de España, de entendimiento, de mutuo reconocimiento, de mutuo afecto, de

mutua solidaridad entre todos los pueblos de España. Quiero expresarles también mi agradecimiento porque su presencia aquí significa una voluntad de acercamiento a la realidad de Cataluña, a ese país que, dentro de España, se caracteriza por unos hechos muy particulares, muy hondamente sentidos y arraigados, muy consubstanciales con su ser, que son su lengua, su cultura, su tradición histórica, la vivencia actual y permanente de esa tradición histórica, y la voluntad más que secular de que todo esto y de todo lo que esto configura como pueblo sea reconocido por las Instituciones políticas y administrativas de España. Y esta realidad de Catalunya, aparte de la lengua, la cultura, esta vocación histórica, etc., tiene uno de sus mayores testimonios en sus Instituciones, en la reivindicación constante que ha habido siempre en Cataluña de sus Instituciones históricas, de su Generalitat, entendido como Gobierno autónomo catalán, de su Parlamento.

Por otra parte, constituye también un hecho fundamental de esta realidad de Cataluña un hecho que esta celebración de hoy pone de manifiesto : su voluntad de continuidad. Conmemoramos la fundación de un Parlamento autónomo, que se constituyó en el año 1932. Esto es, según como se mire, algo muy lejano; esto es, según como se mire, algo muy cercano. En realidad, el catalanismo político pudo —durante estos últimos decenios— haber fijado su punto de arranque para sus actuales reivindicaciones en la Edad Media, o en el 1714. No fue así; quiso hacer una opción de modernidad, por así decirlo, y lo fijó en la reivindicación de lo que había sido nuestra autonomía, de lo que había sido nuestra Generalitat, nuestro Parlamento en los años treinta : el Parlamento del año 1932. Esa ha sido la manifestación, esa opción ha representado la manifestación, por un lado, de nuestra voluntad de continuidad y de permanencia, y, por otro, de nuestra voluntad de modernidad, de actualidad, y de engarce de nuestras reivindicaciones autonómicas con las modernas reivindicaciones de carácter democrático.

Por todo ello, por su voluntad de acercamiento, y por la ocasión que nos brindan de hacer una manifestación conjunta, pública e inequívoca de colaboración entre todos los pueblos de España, yo, señor Presidente del Senado, señores Presidentes de las Comunidades Autónomas, quiero, en tanto que Presidente de la Generalitat, darles las gracias.

Finalment, un últim prec, senyores i senyors Diputats, representants del poble de Catalunya : que aquesta commemoració no sigui un motiu de nostàlgia, que sigui una avinentesa ben aprofitada per a refermar la nostra voluntat de treballar, de lluitar pel reconeixement de Catalunya, per l'entesa amb tots els pobles d'Espanya i sobretot per la llibertat de tots. *(Aplaudiments.)*

El Sr. PRESIDENT : En nom del Grup parlamentari de Centristes té la paraula l'Illustre Diputat senyor Anton Cañellas.

El Sr. CAÑELLAS : Molt Honorable senyor President, Molt Honorable President de la Generalitat, Excelentísimo Presidente del Senado, Excelentísimo Vicepresidente del Congreso de los Diputados, Excelentísimos Presidentes de las Asambleas Parlamentarias de las Comunidades Autónomas, Excelentísimas autoridades de Catalunya, Excelentísimo Capitán General, Excelentísim Delegat del Govern a Catalunya, senyores i senyors Diputats, avui celebrem una commemo-

moració especialment important : el 6 de desembre de 1932 tenia lloc en aquest mateixemicicle la sessió d'obertura del Parlament de Catalunya. Durant el breu període que va des de l'any 1932 al 1938, el Parlament de Catalunya va portar a terme una gran tasca legislativa d'acord amb les competències atorgades per l'Estatut d'Autonomia, que va traduir-se en una sèrie de lleis molt importants per a la consolidació de la nostra institució, com va ser-ho l'Estatut Interior de Catalunya, la Llei Municipal de Catalunya i la Llei Creadora del Tribunal de Cassació de Catalunya, que no han estat contemplades encara en l'actual legislatura per diferents motius —l'última, pel fet d'impedir-ho la nova concepció constitucional espanyola—; lleis civils de tanta transcendència en aquella època com la Llei de Majoria i d'Habilitació d'Edat i la Llei sobre la Capacitat Jurídica de la Dona i dels Cònjuges, la tan controvertida Llei de Contractes de Conreus, Lleis com les de Cooperatives i del Servei de Biblioteques, que han trobat ressò en el Parlament actual i tantes altres que aquesta senzilla evocació m'obliga a ometre involuntàriament.

Però no podem oblidar que el Parlament de Catalunya va ser també un gran fòrum polític en el qual la història de Catalunya s'ha vist enriquida per la presència i les intervencions dels dirigents dels diversos partits polítics allí representats, als quals voldríem retre avui, aquest vespre, un merescut record en aquest cinquantè aniversari.

Senyores i senyors Diputats, em ve, en aquest moment d'aquesta celebració, una paraula; em ve al pensament i a la llengua, en la commemoració cinquantenària del nostre Parlament, la paraula «normalització». En altres indrets el concepte de normalització té un valor molt relatiu, un relleu escàs, però a Catalunya, des de la nostra realitat d'una identitat combatuda des de fora, d'una història difícil i no escassa en frustracions, el concepte de normalització arriba a resumir les aspiracions col·lectives més profundes de la nostra comunitat, per això és per a nosaltres una fita important la normalització de la llengua, la normalització cultural, la normalització política. La normalitat com a país és encara una aspiració pendent del nostre poble. Els nostres esforços polítics continuen dedicats, en bona part, a l'assoliment d'aquesta meta.

Doncs bé, senyores i senyors Diputats, jo voldria remarcar en aquesta ocasió solemne que l'existència d'aquest Parlament, al cap de cinquanta anys de la seva obertura, és un signe clar que la normalització avança, és un signe de normalitat, és un signe d'eficàcia de l'esforç dels catalans i és una reafirmació de la nostra esperança que aquesta normalització ha d'arribar a la seva plenitud. Commemorem i recordem ara cinquanta anys d'història parlamentària, però, senyores i senyors Diputats, quina història! Difícilment aquests cinquanta anys haurien pogut ser més durs i dissortats per a aquesta institució : la suspensió de l'octubre del 1934, la guerra, que la privà fins i tot d'arribar a les segones eleccions parlamentàries, la supressió violenta per la dictadura. És només en els parèntesis que deixen aquestes calamitats que ha funcionat el nostre Parlament en la seva etapa dels anys 30. Penso que l'itinerari que marca la història del Parlament de Catalunya reflecteix com un mirall la peripècia de la vida democràtica en la realitat global d'Espanya. La segona República significa un renaixement de la democràcia a Espanya. Aleshores reneix la vida parlamentària catalana, que, amb una vella història que data de

l'any 1 000, havia estat capolada pel centralisme unitarista. I totes les ombres que planen sobre els continguts democràtics de la segona República incideixen en aquest Parlament. Quan la democràcia mor a l'Estat espanyol, les portes d'aquesta casa es tanquen. En aquest context no deixa de prendre una alta significació la coincidència, que l'atzar ha volgut, del dia del cinquantenari del nostre Parlament amb el dia de l'aniversari de la Constitució espanyola de la nova democràcia. Democràcia espanyola i autonomia catalana són dues realitats intrínsecament unides; sense democràcia a Espanya no hi ha autonomia a Catalunya; sense autonomia catalana la democràcia no pot funcionar a Espanya. Vull, doncs, retre homenatge, senyores i senyors Diputats, en aquesta oportunitat, a Sa Majestat el Rei Joan Carles, propiciador d'una monarquia parlamentària que ha restituit la veu pròpia als diversos pobles d'Espanya i que, concretament aquí, ha significat el retorn de les nostres institucions històriques.

L'originalitat de la monarquia actual és que, a més de ser parlamentària en el sentit habitual de la paraula, ho és aquí perquè ha fet sorgir o ressorgir una pluralitat de Parlaments que responen a la pluralitat real d'Espanya. M'agradaria en aquesta línia —i és una proposta que, aprofitant aquesta avinentesa, faig al nostre Parlament— que la celebració d'aquest cinquantenari fos aprofitada per a sol·licitar a Sa Majestat la que seria la seva primera visita oficial al Parlament de Catalunya. També vull significar el reconeixement de Catalunya a tots aquells homes d'Estat que des del naixement de l'actual democràcia, han dedicat els seus esforços a trencar els motlles d'una administració centralista heretada i a instaurar un Estat de les autonomies. Seria una inconsciència, a part d'una ingratitude, no reconèixer la importància del camí fins avui recorregut. N'hi ha prou per a posar-ho en evidència, a fer una lleugera comparació del que han estat els anys que portem de Parlament català en la situació actual i de les perspectives de consolidació de l'autonomia que s'obren davant nostre amb la precarietat i la inestabilitat amb què aquestes mateixes institucions hagueren de moure's en el ja esmentat i accidentat període de la segona República.

Ara, senyores i senyors Diputats, ens cal mirar endavant; penso que el Parlament de Catalunya ha d'aconseguir d'esdevenir una caixa de ressonància de tots els problemes que turmenten els homes i les dones d'aquest país. Seria un error veure en la persecució soferta durant tants d'anys un xec blanc, una justificació sense més ni més a la nostra activitat parlamentària. Qui ha sofert com la gran majoria de nosaltres, per raó d'edat, l'etapa llarguíssima de proscripció de les institucions catalanes té sempre el perill de creure que la restauració d'aquestes és ja una arribada a la meta, però no podem ignorar el pes de les generacions noves, per a les quals només té validesa allò que es justifica per la capacitat d'aportar resposta a la realitat dels seus problemes actuals. El poble de Catalunya disposa avui d'un instrument de gran transcendència : aquest Parlament. Però potser encara no ha arribat a la consciència col·lectiva de la capacitat que això li atorga; per tal de fer créixer aquesta consciència caldria que no hi hagués cap problema important del qual aquest Parlament no es fes ressò. No n'hi ha prou d'acudir al poble a l'hora de les consultes electorals, cal que, després, la relació entre els representants i els representats es mantingui viva. Les dimensions del nostre Parla-

ment, a més, poden permetre, han de permetre una gran agilitat, una gran sensibilitat, una gran capacitat de resposta ràpida. La nostra atenció s'ha d'adreçar a tota la realitat viva de Catalunya actual i hem de ser capaços, al mateix temps, de no exagerar la lògica alineació partidista dels parlamentaris, a fi d'adoptar aquelles decisions puntuals que les necessitats del país reclamen per damunt de la rigidesa ideològica.

Estic convençut que les bases democràtiques en què reposa aquest nostre Parlament actual són d'una solidesa absoluta i auguro que el proper mig segle parlamentari serà per a Catalunya d'una regularitat i d'una normalitat totals. És amb aquesta esperança que reafirmo, en nom propi i de Centristes de Catalunya-UCD, una vegada més la nostra fidelitat a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i a la Constitució espanyola que el va fer possible. I que aquesta celebració sigui un senzill però sentit homenatge a les altres comunitats autònomes d'Espanya, tant a les que gaudeixen ja d'un text estatutari com a les que estan pendents de la seva aprovació en un futur immediat. I és amb il·lusió que tots junts hem de consolidar la convivència pacífica i democràtica de Catalunya i de tot Espanya.

Moltes gràcies. (*Aplaudiments.*)

El Sr. PRESIDENT : En nom del Grup parlamentari d'Esquerra Republicana, té la paraula l'Il·lustre senyor Diputat Víctor Torres.

El Sr. TORRES : Honorable senyor President, senyores i senyors Diputats, Il·lustríssimes i Excel·lentíssimes autoritats, hora per hora, dia per dia, any per any, en aquest mateix instant fa exactament cinquanta anys que Francesc Macià pronunciava aquestes paraules : «La vostra presència aquí, com a representants que sou del poble i membres d'aquestes Corts catalanes que fa més de dos-cents anys varen emmudir sota el despotisme de Felip V és la manifestació més contundent de la perennitat de Catalunya.»

El nostre poble, després d'una aspiració quasi mil·lenària assolida per primera vegada un poder legislatiu elegit democràticament i iniciava, en aquest mateix recinte, una singladura plena d'esperança. S'obria de bat a bat, després de tants anys d'espera i de lluita, una nova etapa curulla de possibilitats. Molts segles havien hagut de transcórrer abans que la ciutadania catalana vegés complert el seu desig de legislar pel seu propi compte, amb el seu puny i la seva lletra. Però no és ara el moment de lliurar-se a una exègesi de l'avançament del nostre poble en el camí del seu autogovern, no podem aturar-nos a descriure l'esclat del segle XIV durant el qual les Corts catalanes donaren vida a la Diputació general, origen de la nostra Generalitat contemporània. No podem esmentar, lamentant-les, les crisis del segle XV ni la deplorable davallada dels segles XVI i XVII. No és el moment per a fer aquest itinerari històric, però sí que és el moment per a evocar i enaltir aquesta llarga marxa del nostre poble que res ni ningú no ha pogut deturar mai. Uns anys després de l'ensulsiada provocada per la guerra de successió, la Junta Superior de Catalunya, creada el 1808, i, un segle més tard, l'Assemblea de Parlamentaris ens donen ja constància de la voluntat dels ciutadans d'aquest país d'assumir ells mateixos la facultat de fer i fer complir les seves pròpies lleis i de recaptar per a tots els organismes autòctons aquelles competències de què la seva història i la seva conducta la fan mereixedora. És natural, doncs, que el Parlament que es constituí el 6 de desembre de 1932 fos acollit amb l'entusiasme

i amb el fervor que envolten a casa nostra els grans esdeveniments patriòtics.

Jove estudiant aleshores, recordo amb emoció l'espectacle fascinant del President de la Generalitat passant revista, amb aire majestuós, a un destacament de l'Exèrcit espanyol, amb bandera i música, que li retia els honors de reglament en presència del Capità General de Catalunya. Recordo el desbordament de joia del bon poble de Catalunya, vingut de totes les seves comarques per a testimoniar la seva adhesió i la seva fe en un destí més propici a la satisfacció de les seves aspiracions ancestrals. Recordo les cares greus i els ulls plens d'il·lusió dels parlamentaris novells, perfectament conscients del repte que anaven a assumir.

Aquelles esperances no foren defraudades. Sota l'impuls del partit majoritari d'aleshores, Esquerra Republicana de Catalunya, el Parlament portà a terme, en un temps malauradament massa curt, una obra legislativa senzillament magistral. Recordem, si no, a títol d'exemple, que foren aprovades lleis tan importants com la Llei de Mutualitats, de Cooperatives, de la Divisió Sanitària de Catalunya, de l'Organització de les Comissaries d'Ordre Públic, dels Contractes de Conreu, de l'Institut contra l'Atur Forçós, del Tribunal de Cassació de Catalunya —que esmentava el Diputat senyor Cañellas—, la Llei Municipal Catalana, sense oblidar l'important bloc de temes de dret civil que avui dia encara constitueixen un exemple de seny i de progressisme a la vegada. Poden estar orgullosos els parlamentaris del 1932, els quals em permeto de saludar des d'aquesta Tribuna amb el més gran respecte i estima, els qui encara ens acompanyen i aquells altres que ens han anat deixant al llarg dels camins de l'existència, molts d'ells després d'haver recorregut les rutes amargues de l'exili, on reposen llurs despulles, o després d'haver pagat amb la sang del seu cos el preu de la fidelitat a Catalunya.

La fi dramàtica de l'autonomia republicana i l'intent de genocidi de la nostra personalitat nacional perpetrat durant les inacabables dècades de la dictadura franquista no han pogut acabar amb la nostra voluntat de sobreviure. Com els joncs, que es pleguen sota l'acció del vent, Catalunya es va plegar. Però no es va rompre. I avui la veiem disposada, una vegada més, a encarar-se amb el seu destí.

Certament, certament, les circumstàncies no són les mateixes que les del 1932. Com tots els pobles de la terra, Catalunya ha evolucionat sociològicament, demogràficament, tecnològicament. El règim estatal actual és diferent del que era vigent ara fa cinquanta anys. Els poders del nostre Parlament són limitats i les dificultats inherents al trànsit d'un sistema centralista a una configuració autonòmica són complexes i, de vegades, molt difícils de resoldre. Però si dificultats tenim avui per tal de dotar d'un contingut real el nostre poder legislatiu, també tingueren les seves dificultats els nostres predecessors quan havien de negociar amb paciència i perseverança inesgotable els traspassos i les valoracions que, ja aleshores, constituïen un dels principals problemes de la incipient autonomia.

Però no és el nostre propòsit d'establir comparacions, ni en aquest moment ni en aquest lloc. Sigui quina sigui la realitat constitucional i estatutària, cal acatar-la cívicament, perquè nosaltres no podem posar res per damunt de l'acatament de la voluntat popular, per damunt del respecte a la llibertat i als

principis democràtics.

Amb cinquanta anys d'interval, les circumstàncies són certament diferents, però aquesta diferenciació no ens ha d'impedir de creure que ara, el 1982, també és legítim tenir esperances. Com en tantes èpoques de la seva història, la nació catalana sabrà superar els seus obstacles, i ho farà no pas replegant-se, tancant-se en si mateixa, sinó obrint solidàriament els braços als altres pobles de l'Estat espanyol, els representants dels quals em plau saludar amb la màxima deferència i amb el màxim afecte, com també a totes les il·lustres autoritats, civils i militars, que ens han honorat amb la seva presència. A todos ustedes, mi salutación más cordial, más sincera, en nombre del Grupo que represento.

Però voldria, amb permís de la Presidència, que aquesta salutació us la fes amb les seves paraules, que jo em permetré de llegir, aquell pròcer que es deia Francesc Macià, que les pronunciava aquí mateix aquell desembre del 1932. Deia Macià : «Ens dirigim als ciutadans dels altres pobles que integren l'Estat espanyol. Ara que no poden creure que és en un sentit egoista que nosaltres ens adrecem a ells, els diem que més que mai nosaltres sentim un veritable goig a saludar-los, saludar-los amb tota l'efusió de la nostra ànima, perquè nosaltres ens hem oposat als opressors, però mai als pobles que integren l'Estat espanyol. Nosaltres els diem que desitgem per a ells que obtinguin les mateixes llibertats de què nosaltres anem a gaudir, i els diem també que estem disposats a ajudar-los en tot el que sigui possible perquè obtinguin aquestes llibertats.» Aquestes paraules eren de Francesc Macià, la filla del qual és aquí, avui, entre nosaltres, en aquesta sala, a qui us demano que presenteu el testimoni del nostre afecte i de la nostra simpatia. (*Llargos aplaudiments.*)

Desembre del 1932, desembre del 1982. I, entremig, els cinquanta darrers anys de la nostra aventura mil·lenària. Que les nostres darreres paraules siguin per a proclamar ben alt la perennitat de les nostres aspiracions. Les nacions no s'improvisen ni s'estableixen per decret. Les nacions són el fruit d'una història, d'una cultura, d'una tradició, d'una manera particular de viure, de treballar, d'estimar, de cantar, o de resar. I, sobretot, sobretot, són el fruit d'una voluntat perpetuada i mai no desmentida. La nació catalana, a través del seu Parlament, ret homenatge avui als legisladors del 1932 i celebra la reconquesta de les nostres llibertats. Que aquest acte solemne serveixi per a fer comprendre a propis i a estranys que Catalunya és un país que vol continuar escrivint la seva història en el respecte de la llibertat de tothom, en l'amor de la pau i en el desig fervent d'una vera fraternitat entre tots els pobles.

Moltes gràcies. (*Aplaudiments.*)

El Sr. PRESIDENT : En nom del Grup parlamentari del Partit Socialista Unificat de Catalunya, té la paraula l'il·lustre Diputat senyor Rafael Ribó.

El Sr. RIBÓ : Senyor President, senyores Diputades, senyors Diputats, afegint-me a la salutació ja feta pel President del Parlament a totes les autoritats presents, voldria expressar que el nostre Grup se sent també seguidor i continuador de la tasca parlamentària d'aquella Cambra de la qual avui commemorem cinquanta anys. Ens sentim hereus de tots aquells parlamentaris i ens unim a totes les diverses citacions que s'han anat fent aquí, i permetin-me que digui, sense cap afany d'exclusió, modestament, perquè també ho podrien dir altres

Grups, que ens volem afirmar hereus de la tasca d'aquells homes com els de la Unió Socialista de Catalunya : Comorera, Fronjosa, Gerhard, Ruiz Ponseti, Serra i Moret. Són dues idees fonamentals que ens lliguen a aquella Cambra i a aquell temps i a aquelles institucions : la idea de la voluntat nacional d'autogovern de Catalunya i la idea que el poder emana del poble. Amb paraules d'un dels nostres predecessors, Serra i Moret, uso aquest mot de «nació», crec que amb propietat, «perquè jo no sóc nacionalista, puc dir que empraré moltes vegades el terme «nació catalana», perquè entenc que la nació catalana existeix tant si hom és nacionalista com si no ho és, i que nació catalana vol dir la població catalana, la gent de Catalunya amb la seva representació i amb les seves característiques nacionals.

Per regla general, la gent creu que el poder és una cosa que ve de dalt i que pot anar davallant i que pot fer algun obsequi, algun favor als organismes inferiors. Creiem nosaltres —deia Serra i Moret— que el poder és a la inversa : no és una cosa purament platònica ni teòrica allò que el poder resideix en el poble; creiem nosaltres que hi resideix, i que, des del moment que resideix en el poble, ha d'anar des de l'arrel, en les seves primeres manifestacions, amb tot el vigor, amb tota la força i amb tota la plenitud.» Aquestes idees foren trepitjades, perseguides i amagades pels qui, precipitadament, van voler fer de fossers del nostre poble. Aquest Parlament fou reduït durant la dictadura a les funcions de museu i, fins i tot, en una ocasió excepcional, a la de sala de cinematografia. Però el poble també en aquells anys s'hi va voler manifestar com ho va fer seguint la convocatòria de l'Assemblea de Catalunya, i aquí també se celebrà la primera reunió o Assemblea de Parlamentaris elegits el 15 de juny del 77.

Amb aquesta perspectiva de cinquanta anys, sense cap afany de comparacions històriques, seria bo preguntar-nos breument sobre la feina feta. No podem estar del tot satisfets. No hem pogut vèncer tota la resistència del centralisme. De vegades s'han citat textos, com la Constitució i l'Estatut, dient que són ambigus. Nosaltres no volem confondre la diversitat possible en la interpretació dels textos i, encara, una actitud i una mentalitat resistents d'alguns estaments centralistes que no saben aplicar aquella norma tan elemental *in dubio pro autonomia*.

Cal també parlar dels nostres propis errors i de les dificultats de caràcter intern. Potser no hem sabut desenvolupar plenament les possibilitats estatutàries. Com diu l'Estatut, i com deia Joan Comorera referint-se a un altre Estatut, en un règim plenament democràtic, a Catalunya no pot haver-hi altre poder que el Parlament. Tots els altres poders estan sotmesos totalment al Parlament. Imaginem-nos, doncs, si passaria si el Parlament s'anés aturant a poc a poc. Hem de superar també dificultats de caràcter socio-polític. Potser no hem sabut treballar prou per a situar els principals problemes de la societat catalana en aquest Parlament. Potser ens ha faltat un motiu col·lectiu i una major coherència política. I el principal afectat d'aquestes insuficiències és el nostre poble. Hem de maldar per a tornar a engrescar-lo per l'autonomia. Davant nostre, especialment com a Parlament, hi ha dos grans reptes : la unitat cívica del poble de Catalunya i la contribució a l'autogovern. La unitat cívica del poble de Catalunya és pluridimensional; no és una qüestió solament de llengua, però també és un problema de la nostra llengua. No és un problema sols de cultura,

però també és un problema de cultura. És una qüestió que afecta totes les dimensions de la vida dels ciutadans de Catalunya; afecta les necessitats socio-econòmiques, la tolerància en les relacions, la convivència.

Completem des d'aquest Parlament —i hi donem sentit— la tan citada definició «és català tothom qui viu i treballa a Catalunya». Aquesta idea neix molt abans que la totalitat dels presents, en una tradició sovint utilitzada per homes com Prat de la Riba o Campalans. És la mateixa idea que expressà el President Macià en el seu missatge al poble de Catalunya, en inaugurar-se l'anterior Parlament, l'any 32, amb aquestes paraules: «Anem a fer amb la Catalunya de sempre una Catalunya de tots. No solament per a tots els partits, sinó per a tots els estaments i totes les contrades de la nostra terra. Que cada català vegi en una nova Catalunya més que un nom geogràfic i més que una bandera flamejant, una àmplia llar de treball, de cultura i de justícia. Tots els catalans, els de sang, els de llengua, els de naixença, els de residència, participaran en els avançats de l'organització autonòmica. Considerem també catalans» —volem remarcar-ho, deia Macià— «tots aquells que, residint a la nostra terra, conviuen amb nosaltres i se senten compenetrats amb els nostres anhels i ideals.» Fem veritat des d'aquest Parlament que qui hi viu —per tant, que tingui un nivell de vida digne— i que qui hi treballa —per tant, tingui una oportunitat de treball— sigui català.

El segon gran repte és la concreció quotidiana de l'autogovern. Catalunya no és una província. El Parlament no està fet per a regular una simple descentralització. Volem, com ha dit algú, autonomia sense discriminació. Però cal recordar i ser conscients que el punt de partida són els residus del centralisme, i la discriminació encara es tradueix en dificultats per a l'aspiració a l'autogovern, per a la recuperació plena de la nostra personalitat. No és qüestió de dies ni de mesos, però cal anar-hi avançant.

Finalment, en la perspectiva de cinquanta anys, durant els quals el Parlament ha funcionat amb breus parèntesis, amb un immens desig de futur, des d'aquest autogovern, des d'aquest Parlament, que massa temps ha estat en silenci —silenci forçat—, volem que els propers cinquanta anys siguin cinquanta anys de contribució a la pau al món, a la democràcia a Espanya, a l'autogovern a Catalunya. Contribució a les llibertats dels pobles i a la pau mundial, davant de la por i la repressió, tan esteses avui al món. Posem davant d'aquesta repressió i d'aquesta por la utopia de la llibertat i de la humanitat. És la nostra utopia, en paraules de García Márquez: «Todavía no es demasiado tarde para emprender la creación de la utopía contraria: una nueva y arrasadora utopía de la vida, donde nadie pueda decidir por otros hasta la forma de morir; donde de veras sea cierto el amor y sea posible la felicidad, y donde las estirpes, condenadas a cien años de soledad, tengan por fin, y para siempre, una segunda oportunidad sobre la tierra.»

Aquest Parlament pot i ha de ser caixa de ressonància per a la pau; com deia el preàmbul de l'Estatut del 31, «la pau de les nacions», com diu l'Estatut del 79, «la llibertat dels pobles».

Contribuir a la democràcia i a les llibertats de l'Estat espanyol. Binomi inseparable, com ja ha estat dit aquí, el de l'autonomia i la democràcia. No hi ha autonomia sense democràcia, no hi ha democràcia sense autonomia. Molts d'entre els Diputats presents ens hem forjat en la lluita per la llibertat, en

la lluita per la democràcia, en la lluita per l'autonomia. Catalunya unànimement vol contribuir a l'aprofundiment de les llibertats individuals i col·lectives. Catalunya vol avançar cap a l'autogovern amb tots els instruments i competències que dona l'ajustat Títol vuitè de la Constitució, i ho vol fer en diàleg sincer amb totes les nacionalitats i regions. D'aquí l'enorme transcendència que tindria fer del Senat una Cambra territorial de primera lectura i amb iniciativa pròpia en tots els temes autonòmics.

Volem, finalment, contribuir a la plenitud de l'autogovern amb la ferma creença de la nostra representativitat i del poder de legislar, per fer un autogovern i un Parlament que se situïn per damunt de tota contingència política i de tot partidisme; per fer un Parlament en el qual les nostres lleis siguin l'element fonamental, perquè que mai no oblidí ningú que legislem en nom de l'Estat, en nom de la sobirania expressada en la Constitució espanyola i en l'Estatut de Catalunya. I, com diu Maquiavel en la seva crida patriòtica a *El príncep*, no hi ha res que faci tan d'honor a un home que acaba de sorgir, com les noves lleis i les noves ordinations que ha sabut trobar. Aquestes coses, quan són ben fonamentades i porten implícitament la grandesa, el fan digne de tot respecte i admiració.

Moltes gràcies, senyor President. (*Aplaudiments.*)

El Sr. PRESIDENT: En nom del Grup Socialista, té la paraula el Diputat Honorable Senyor Joan Reventós.

El Sr. REVENTÓS: Honorable senyor President del Parlament de Catalunya, Molt Honorable senyor President de la Generalitat, Excel·lentíssimes autoritats de Catalunya que ens acompanyen en aquest acte, Excel·lentíssimes e Il·lustríssimes autoridades, Presidente del Senado, Vicepresidente del Congreso y Presidentes de los Parlamentos de las Comunidades Autónomas, senyores i senyors Diputats, cinquanta anys ens separen de la constitució del primer Parlament de Catalunya d'aquest segle. És, per tant, just que l'actual Parlament commemori en sessió solemne aquest aniversari.

En ocasions com aquesta, quan s'evoca la pròpia història, és bo fer-ho com un exercici de reflexió que permet assumir la història com a conjunt alligador d'experiències que ajuda a comprendre el present i encarar el futur.

Crec que no sorprendrà ningú si afirmo que les institucions polítiques de la Catalunya autònoma dels anys trenta, i, en primer lloc, el seu Parlament, formen avui ja part de les nostres arrels, arrels que ens ajudaren a sobreviure a la crema, a la interrupció violenta, a la incertesa de quaranta anys. Dels qui aleshores en foren membres, en sobreviuen tan sols deu. Només un d'ells és avui Diputat del nou Parlament. La gran majoria dels qui avui som aquí —aquí encara no fa tres anys— portàvem molts de nosaltres aleshores calça curta o encara no havien nascut. Aquestes constatacions han de servir-nos per a guardar sempre consciència de com ha estat de difícil per al nostre poble recuperar l'autonomia. I avui, que commemorem aquest cinquantenari, cal recordar-ho tot fent ressaltar el subtil cordó umbilical que uneix el Parlament de 1932 amb el Parlament de 1980.

Res millor no pot explicar el llarg procés que separa un i altre Parlament que la saba profunda del passat nodrint la indeclinable voluntat del nostre poble per a assolir de nou l'autonomia. Per a molts de nosaltres, el Parlament d'aleshores fou, de totes les institucions arrabassades, la que en la pràctica de la

política de resistència contra la dictadura ens va fer comprendre la veritable dimensió de la democràcia. El debat entre opcions diferents, la coincidència en els valors democràtics, l'honor dels pactes i el dret a la discrepància van ésser trets definidors de les nostres actituds. Mai no vam acceptar cap altre marc d'actuació política que no fos l'estricta compliment dels principis democràtics que caracteritzaven el Parlament. En aquest llarg camí ens salvà l'esperança de tornar a aconseguir el que havíem perdut. Aquesta esperança s'expressà per la tenacitat de mantenir els atributs de la nostra identitat política. Fou l'esforç comú per a defensar la llengua i la cultura, elements essencials de la nostra nació, la continuïtat de les institucions a l'exili, encarnades sobretot per la presidència de la Generalitat, l'acció oculta i arriscada que mai ningú no pogué ofegar dels nostres partits, recollint l'esperit d'aquell històric Parlament, amb totes les iniciatives polítiques de resistència.

Algú pot oblidar el caràcter pluralista, unitari i democràtic del Consell Nacional de la Democràcia Catalana, de la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques, de l'Assemblea de Catalunya o del Consell de Forces Polítiques en aquesta ocasió?. No seria honest oblidar les desercions, afortunadament poques, o els moments de vacil·lació d'alguns. Vull recordar la d'aquells qui per un possibilisme caduc s'inclinaven, en un moment determinat, a acceptar la falsa oferta del Consejo General. Les anelles d'aquella tenaç continuïtat ens portaran al triomf autonomista de les eleccions del 77, a l'Assemblea de Parlamentaris, al retorn del President Terradellas, al restabliment de la Generalitat provisional, a l'elaboració i aprovació de la Constitució espanyola, que avui aquí vull exaltar una vegada més, en tant que proclama i dona garantia legal al nostre poble al dret a l'autonomia, alhora que facilitava l'elaboració del nou Estatut, la seva aprovació a càrrec de les Corts Generals i el referèndum final pel nostre propi poble.

Voldria fer una altra reflexió, ajustada també a la commemoració d'avui. És un fet cert que les institucions de l'autonomia catalana dels anys trenta foren un punt de referència que polaritzà l'actitud reivindicativa de Catalunya. La voluntat, aquella voluntat de recuperar les institucions configurades per l'Estatut del 32 expressava la decisió del nostre poble de potenciar de nou l'autonomia. Però és bo preguntar-nos el perquè d'aquesta actitud. La memòria històrica del nostre poble i la reivindicació que entorn d'ell es forjà tenien una raó d'ésser: aquesta no era altra que la credibilitat que aquelles institucions havien tingut. Però cal no sols constatar, sinó explicar-nos el perquè de la credibilitat popular que el Parlament del 32 mantingué al llarg de tants anys. Malgrat una vida agitada i conflictiva, guanyà credibilitat en molt poc temps de vida normal per la seva condició de Parlament que sabia entendre la democràcia no sols com un simple mètode d'eleccions, sinó com a forma de vida, i, sobretot, per la seva trajectòria de treball rigorós i ben fet. Aquesta és la més alta cota d'honor del Parlament de Catalunya del 32. Aquell va ésser un Parlament actiu, dinàmic i abrandat, que en la seva obra sabé canalitzar els anhels populars de transformació amb força, entusiasme i capacitat de projectar el que volien que fos diferent.

Amb perspectiva, aquest és el sentit profund de la seva tasca legislativa: lleis que alguns Diputats ja han citat, com la de la condició de la dona, la Llei Municipal, la Llei de la Cooperació,

la Llei de Mutualitats o la Llei de Contractes de Conreu, s'avançaven al seu temps, obrint les portes a la participació del poble en el que es volia que fos esforç col·lectiu de transformació.

En l'eterna dialèctica entre el quietisme i el progrés, aquesta és significada experiència que rebem del Parlament de Catalunya tots els qui pretenem amb la nostra vida fer possible el triomf de la imaginació sobre la inèrcia, a fi de crear una nova trama de relacions socials favorables al progrés. Ens ho recordem també unes altres paraules del President Macià, dites el mateix dia en adreçar-se per primera vegada al Parlament. Deia, el President Macià: «No oblideu que els problemes més bàsics i més lleus són dels qui treballen. Si voleu ser justos, poseu especial esforç en les lleis que tendeixin a l'abolició de tot privilegi», i continuava, Francesc Macià, «que cap ciutadà se'n puigui tornar amb set de treball, de cultura o de justícia.» I acabava dient: «Que pugui tornar-se a dir de Catalunya que tota ella és una ciutat tan nova, tan sensible i tan tensa que recull l'onada de procedència llunyana, relligant-nos així al món i a la humanitat.»

És amb aquest esperit que els socialistes honorem avui el Parlament de Catalunya de 1932. I, per a ser sincer i sense cap afany de comparar, vull dir que ho fem amb un doble sentiment, d'estimació i de respecte per la seva tasca, però també amb una certa noble però lamentable recança que reflecteix la valoració que els socialistes fem dels continguts de progrés de l'actual Parlament.

En aquest aniversari, els socialistes ens refermem en la necessitat de fer conèixer la importància del Parlament com a Cambra d'on dimanen el poder i la crítica, la llei i la discrepància, i com a gresol de la democràcia entesa com a valor immanent a la condició del ciutadà. I ens comprometem també que aquesta Cambra sigui en tot moment una prova de la nostra integritat com a homes lliures. Jo els asseguro, senyores i senyors Diputats, que, passi el que passi, mentre quedi un parlamentari socialista, s'haurà de parlar de la democràcia amb respecte i de Catalunya amb honor. (*Aplaudiments.*)

El Sr. PRESIDENT: En nom del Grup parlamentari de Convergència i Unió, té la paraula l'il·lustre senyor Diputat Josep Maria Ainaud.

El Sr. AINAUD: Molt Honorable senyor President, Molt Honorable senyor President de la Generalitat, digníssimes autoritats que ens acompanyen, senyores Diputades, senyors Diputats. Em correspon, en nom del Grup parlamentari de Convergència i Unió, d'intervenir en aquesta sessió plenària commemorativa del cinquantenari de la solemne constitució del Parlament de Catalunya, el dia 6 de desembre de 1932.

Parlar en darrer lloc fa que moltes coses ja hagin estat dites anteriorment pels parlamentaris que m'han precedit en l'ús de la paraula, però hi ha tres afirmacions que volem fer en aquesta sessió d'avui.

La primera, que Catalunya és una nació que ha mantingut obstinadament, al llarg dels segles, la seva voluntat d'ésser. Per això, nosaltres ens sentim continuadors d'aquelles antigues Corts catalanes que arrenquen de les mil·lenàries assemblees de pau i treva, ordenades jurídicament pels reis i pel poble de Catalunya. En record i homenatge, volem evocar avui i aquí, les paraules del rei Martí l'Humà a les Corts de Perpinyà el 26 de gener de l'any 1406, quan les Corts catalanes

es podien reunir a la capital rossellonesa, en elogiar la fidelitat dels catalans en la defensa de les institucions del nostre país : «Alceu, alceu les vostres banderes, car dignes són de posseir el Principat de Catalunya.» Però no volem mitificar el passat. Som conscients que les commemoracions històriques si es limiten a mirar endarrera poden caure en nostàlgies paralitzadores o en triomfalismes perillosos. I també sabem que aquelles Corts, després d'una llarga trajectòria secular, amb els seus naturals alts i baixos, foren derogades per la força després de l'onze de setembre de 1714.

La segona afirmació que volem fer és que el poble català no ha abandonat mai les seves reivindicacions nacionals, i, per això, després de més de dos segles, l'any 1932, podia tornar a convocar una reunió de tots els representants de Catalunya en aquest Palau, aixecat en el mateix lloc on es construí una ciutadella que havia d'oprimir el nostre poble. Era un altre pas endavant en el camí de la democràcia. Ara no es reunien només els representants dels braços nobiliari, militar o popular. Ara es reunien els Diputats que el poble català havia elegit democràticament per representar-lo en aquesta nova etapa de la nostra història i construir un nou país.

Per això, el President de la Generalitat, Francesc Macià, de bona memòria, podia dirigir-se al Parlament de Catalunya, en aquesta mateixa sala, el dia 6 de desembre de 1932, amb aquestes paraules :

«Hem de saludar amb alegria plena d'esperança el primer Parlament de la nostra etapa autonòmica, en el curs de la qual podrem refer una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera, i espiritualment gloriosa.»

Aquest és el Parlament del qual celebrem el cinquantè aniversari. D'altres oradors han explicat la seva trajectòria, la seva actuació, el seu significat.

El nostre Grup proclama que la tasca del Parlament del 1932 assenyalà una fita essencial en el procés de reconstrucció nacional de Catalunya, i que el seu treball ens pot servir, en bona part, d'orientació al nostre, tot i que la situació social, política i cultural d'avui és molt diferent de la d'aquell temps.

L'any 1936, la guerra i la dictadura que sorgí al seu final, destruïren la tasca del Parlament i la mateixa institució. Semblava que el nostre país entrava en un període final de la seva existència. A Catalunya, la repressió ofegà símbols i institucions, persones i organitzacions polítiques i sindicals, llengua i cultura. A l'exili, els parlamentaris intentaren mantenir la flama de l'esperança per damunt de totes les dificultats i les persecucions.

Per això, crec de justícia recordar davant d'aquesta Cambra unes paraules d'Antoni Rovira i Virgili, polític, historiador, escriptor, periodista i home bo per excel·lència, que acceptà la difícil presidència del nostre Parlament en aquells anys d'exili

«Enmig del present desolat i tràgic —ho escrivia l'any 1939— poso la meua esperança en els dies que vindran, en el dret que triomfarà, en les llibertats que es restabliran, en la llengua que persistirà. No em descoratjo, no renuncio, no deserto.» I el poble català ni es descoratjà, ni renuncià, ni desertà. Va reaccionar amb dignitat i fermesa enfront de la dictadura, i anà pujant lentament, tenaçment, obstinadament, els esglaons que l'havien de portar de nou al seu reconeixement com a nació. La llengua i la cultura anaren recuperant-se

gràcies als esforços d'una minoria que cada vegada fou més àmplia. Les organitzacions polítiques i sindicals s'anaren organitzant, desafiant la presó i l'exili. La caiguda de la dictadura canvià essencialment les condicions de vida política. Sa Majestat, el Rei Joan Carles I, elogià públicament i en llengua catalana, l'amor dels catalans per la llibertat. El President de la Generalitat a l'exili, Josep Tarradellas, tornà l'any 1977 i les Corts espanyoles aprovaren, el 1979, un nou Estatut d'Autonomia per a Catalunya. El 1980, les primeres eleccions del Parlament català portaven Jordi Pujol, líder de la coalició nacionalista Convergència i Unió, a la presidència de la Generalitat. Heribert Barrera, en ser elegit el dia 10 d'abril de 1980 President provisional del Parlament de Catalunya, podia afirmar :

«És en aquests moments quan de veritat podem dir que efectivament la democràcia es reprèn a casa nostra. El país té els ulls fixos en tots nosaltres, i fora de Catalunya també estan mirant-nos per veure fins a quin punt serem dignes d'aquesta voluntat d'autogovern que hem proclamat durant tants anys. Hem de fer entre tots que Catalunya sigui realment un exemple, i jo diria que l'èxit o el fracàs de la nova etapa democràtica a tot l'Estat depèn, en bona part, de nosaltres.»

Y aquí me corresponden unas palabras de saludo y de agradecimiento a las autoridades que desde otros puntos de España han venido a acompañarnos. Mis palabras deberían ser, y no se extrañe nadie, en catalán. Esa lengua en la que mejor expreso yo mis sentimientos y mis deseos; pero las lenguas son también para comprenderse, y entiendo perfectamente que mis palabras en catalán, en vasco o en gallego, no podrían ser comprendidas igual que las diré yo en castellano. Por lo tanto, a todos ustedes, muchas gracias y bienvenidos.

Finalment, volem fer una darrera afirmació. Progressem en el camí de la democràcia i de la llibertat perquè, si bé els Diputats del Parlament de 1932 ja foren elegits per sufragi directe i no corporatiu com a les antigues Corts, encara hi havia una gran part del poble català que no tenia vot. La meitat del nostre poble restava marginada de la vida política. Ens referim, naturalment, a la dona, que no podia elegir ni ésser elegida. Avui, en el nostre Parlament, la dona té el lloc important que es mereix. El nostre Grup no vol caure en compliments fàcils. Creiem senzillament que la dona és un element essencial en la reconstrucció de Catalunya i ens felicitem que ens acompanyin en les nostres tasques parlamentàries vuit senyores Diputades, una de les quals és Vice-presidenta de la nostra Cambra. L'activitat i la dedicació de totes elles han estat sovint un exemple per a tots nosaltres.

La recuperació política del nostre poble, lenta però ferma, ens permet de mirar el futur amb més esperança que mai. Tenim la convicció que estem posant les bases per a construir una Catalunya forta, oberta a tots els ciutadans, pensin com pensin, vinguin d'on vinguin, homes i dones, joves i vells. Una pàtria construïda amb llibertat, amb justícia i amb progrés. Una Catalunya vàlida per a tothom.

Però la vida dels pobles no és solament el passat. És també el present i, sobretot, el futur. Que sapiguem correspondre amb la nostra actuació en aquest Parlament a la continuïtat de la història mil·lenària de la nació catalana, i a l'esperança que el poble de Catalunya ha posat en nosaltres en elegir-nos lliurement i democràticament.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments.)

El Sr. PRESIDENT : Té ara la paraula l'illustre senyor Diputat Josep Andreu i Abelló, que llegirà una proposta de declaració del Parlament.

El Sr. ANDREU : Honorable senyor President, Honorables senyors Consellers, honorables, excelentíssimes autoritats que nos acompanyen, honorables personalitats de la política que han venido a acompanyarnos en este día. A todos ellos, bienvenidos al Parlamento de Cataluña.

No se les escaparà a ustedes que en este momento estoy lleno de emoción por cumplir el encargo que me han dado los señores Diputados y leer el documento que han redactado como conclusión de este acto. El documento es éste :

«Les Diputades i els Diputats del Parlament de Catalunya, amb motiu d'aquesta commemoració històrica, volem manifestar als catalans d'avui i als de les generacions futures, la nostra irreductible voluntat de prosseguir la tasca iniciada fa cinquanta anys en aquesta mateixa Cambra.

»És amb aquest esperit que afirmem en el dia d'avui la continuïtat històrica del Parlament de Catalunya, com a vincle de sobirania entre el passat i el futur, entre la derrota i la pau, entre la resistència i la llibertat. La normalitat democràtica en què se celebra aquest acte fa que aquest 14 de desembre esdevingui una data transcendent.

»Recordem en aquest moment solemne tots aquells homes i dones que han lliutat en la defensa de les llibertats polítiques i nacionals, i que avui no poden estar entre nosaltres. Molts catalans van fer de la seva vida un exemple dels ideals democràtics, i un permanent recordatori d'allò que havíem estat i d'allò que havíem de recuperar. Avui, un cop assolides les llibertats en la normalitat democràtica, volem retre'ls el nostre homenatge i el nostre agraïment.

Manifestem que la democràcia no és sols un sistema de govern, ans és també un valor moral irrenunciable que dignifica els pobles, els ciutadans i les civilitzacions.

»Moltes vegades en aquests darrers anys Catalunya ha manifestat el seu suport als principis democràtics consagrats en la Constitució. Els ciutadans i les institucions de Catalunya són inseparables de la democràcia, i és en la democràcia que el nostre país ha d'arribar a les més altes fites d'autogovern, de progrés i de llibertat.

»Constatem que l'autonomia, que tant ens va costar assolir, ha estat el resultat de la lluita i del sacrifici de tots plegats. Vam ser tots els partits els qui vam redactar i elaborar l'Estatut,

i va ser el conjunt del nostre poble qui va aprovar el text que avui ordena la nostra forma de govern.

»Catalunya és una nació que ha sabut extreure de la fermesa de les seves conviccions la seva grandesa històrica, i que ha convertit les seves discrepàncies en una eina constant de millora de tot allò que ens uneix. Als cinquanta anys que els representants legítims del poble sobirà prenguessin possessió en aquesta Cambra, els Diputats i les Diputades ens ratifiquem en aquest acte a reforçar l'autonomia de Catalunya, a consolidar la democràcia, tant en la pràctica de cada dia com en la seva defensa davant de qui la menysvalori, i a servir la sobirania legitimitat d'aquest Parlament amb la dignitat que mereix el poble que, com a Diputats, ens esforcem a representar.»

Això és tot; és el missatge de tots els Diputats, i em permetreu que jo, en aquest moment, l'últim, digui una sola cosa : Visca Catalunya!

(Llarg aplaudiments.)

El Sr. PRESIDENT : Senyores i senyors Diputats, estan d'acord amb la declaració que ens acaba de llegir el senyor Josep Andreu i Abelló? *(Pausa. El senyor Besa s'aixeca per parlar.)*

El Sr. BESA : Demano que aquesta lectura no s'aprovi per assentiment, sinó per votació. Aquest Diputat no adscrit té motius per a no haver participat en la redacció del Grup, àmpliament aprovats pel Reglament i especificats pel Reglament, però també...

El Sr. PRESIDENT : Senyor Diputat, d'acord. D'acord amb la seva demanda, procedirem a la votació.

Les senyores i els senyors Diputats que estiguin d'acord amb la declaració que ha estat llegida, que es posin dempeus.

Les senyores i els senyors Diputats que hi estiguin en contra?

Les senyores i els senyors Diputats que s'abstinguin?

La Declaració llegida per l'Il·lustre senyor Diputat Josep Andreu i Abelló ha estat aprovada per unanimitat dels presents en el moment de la votació.

(Llarg aplaudiments.)

Senyores i senyors Diputats, aquest és un moment en què tots estem plens d'emoció. No cal que jo, em penso, repeteixi les darreres paraules del Diputat senyor Josep Andreu. Tot ha estat ja dit.

S'aixeca la sessió.

(Aplaudiments.)

(És un quart i cinc minuts de nou del vespre.)

CONDICIONS PER A LA SUBSCRIPCIÓ

- 1.— La subscripció és anual, per anys naturals. El període de subscripció fineix, doncs, el 31 de desembre de cada any. Les altes produïdes durant el curs de l'any es comptaran, als efectes de cobrament, des de la primera setmana de cada trimestre natural, sigui quina sigui la data de subscripció dins aquest trimestre.
- 2.— La tramesa regular dels exemplars de subscripció començarà en rebre's l'import corresponent i la butlleta de subscripció degudament emplenada.
- 3.— El subscriptor que no renovi la subscripció abans del venciment serà donat de baixa; tan bon punt es rebrà l'import de la renovació es reprendrà la tramesa del Diari, però sense dret als exemplars no rebuts.
- 4.— L'Administració del Diari pot modificar en qualsevol moment el preu de subscripció, el qual tindrà efectes, per als subscriptors ja donats d'alta, a partir de la primera renovació de subscripció.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom

carrer num.

telèfon població

districte postal

☐ DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

desitja subscriure's a

☐ DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA i al
BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

(subscripció conjunta)

d'acord amb les condicions impreses adjuntes, a partir del dia de de

fins al 31 de desembre de 198

Amb aquesta finalitat, i amb data de de 198 envia

per núm. la quantitat de pessetes
(gir / taló al portador)

..... de de 198

Signatura

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA, Palau del Parlament,
Parc de la Ciutadella, Barcelona-3